

Iskaja vsak četrtak
in velja s poštno
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. ti-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobijo
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadna vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 11.

V Mariboru, dne 17. marca 1904.

Tečaj XXXVIII.

Ptujski okrajni zastop.

Ptuj, 14. marca 1903.

Danes se je vršila volitev za okrajni zastop iz skupine velikega posestva. Slovenska stranka je dobila pri volitvi volilne komisije 49 glasov, nasprotna stranka pa 63 glasov. Od slovenskih volilcev so izostali gospod prošt ptujski, Alojz Pihler iz Levajne, Ant. Kokolj iz Levajne, Jurij Strah od Sv. Andraža v Sl. gor., Toplak Franc iz Karčovine pri Ptuj in vsled bolezni Andrej Toš iz Bratislavca.

Z nasprotno stranko so volili: Martin Burg iz Jurovec, Vindiš Andrej iz Brega, Žampe Jakob iz Levajne, Šumer Matevž iz Mihovec, Vrsič Janez z Brega pri Ptuj, Cafuta Jožef iz Drave, Vrabelj Jožef iz Spod. Velovlaka.

Od sosesk je pustil c. kr. okrajni glavar voliti župana Ant. Goljat le za Pongerce in Spod. Jablane. Ni pa pustil c. kr. okr. glavar voliti zastopnikov sosesk Zlatoliče, Strazgojnice, Mihovci, Župečjaves, Škola, Skorba, Zdrgonjaves, Ločič, Slovenjaves, Loka, ozir. njih pooblaščenec.

Tako so dobili nasprotniki volilno komisijo za-se in so si izvolili dr. Fichtenau, župana Ornika in trgovca Sadnika v komisijo.

Ker smo vedeli, da je od tega, katera stranka dobi komisijo za-se, večinoma odvisen izid cele volitve, smo naše moze svarili in prosili, da pridejo vsi na volišče in to pravočasno. Za to se pa nekateri niso prav nič zmenili. Videli so ves čas, kako strastno so nasprotniki po celem okraju agitirali, da so nekateri gospodje bili takorekoč noč in

dan na nogah in na vozu, n. pr. Maks Strašičil z Brega in drugi. Pa za vse to se nekateri naših volilcev niso brigali, ampak so mirno doma ostali!

Tako postopanje se obsoja samo ob sebi in pričakovati je, da bode dobilo tudi zaslužen plačo.

Tudi izdajalci med nami še niso izumrli, ampak ta kuga je še precej razširjena. Treba bode vse moči napeti, da se ta škodljiva in sramotna bolezen sčasoma popolnoma iztrebi in zatre. — Izdajalstvo v taki ostudni obliki in v tolikem številu, to je bila najžalostnejša podoba, katero je volitev pokazala!

Nasprotniki so mlinarja Burga iz Jurovec in kmeta Žumra na vsežgodaj v kočiji pripeljali v mesto! Bolnike so nosili na volišče! Bolan mož Kofler, kateri je prišel volit za svojo ženo, sedel je v volilni sobi na vozičku. Niso mu prizanesli; moral je na volišče! Slovenski volilci pa, katerih ni ovrhala nobena bolezen so prišli prepozno, ali pa celo izostali! Pri volitvi zastopnikov so Slovenci imeli 45 glasov, Nemci in nemčurji pa 63. To pa vsled tega, ker je nemška komisija, njej na čelu župan Ornik, zavrgla še glas soseske Pongerce in Spod. Jablane, kateri je pri volitvi komisije smel zastopati župan Anton Goljat, ker komisija ni pustila nobenega pooblaščenca drugih sosesk voliti, ker je eden slovenski volilec oddal legitimacijo brez glasovnice, dva volilea pa sta se odstranila, preden je bila volitev končana.

Slovenska stranka je postavila kandidatoma posestnike; Nemci in nemčurji grajščaka pl. Hellin na Sterntalu, grajščaka

barona Kübeck na Borlnu, grajščaka pl. Pongrac v Dornovi, grajščaka Uim v Zavrču krčmarja in žganjarja Maksa Strašičil na Bregu pri Ptuj, trgovca Franca Šošterič pri Sv. Vidu, mlinarja Martina Burg v Jurovecih, posestnika Jakoba Žampa v Levajcih, posestnika Jožefa Vrabelj ml. v Spod. Velovlaku in posestnika Andreja Vindiš na Bregu pri Ptuj.

Kmet naj kmeta voli! kriči »Štajerc«. Ta volitev je pokazala, da kmet odpadnik na komando tudi nemške grajščake voli, da je vse povdarjanje tega gesla hinavsko, laž in sleparija!

Kedaj se vendar odpro našim ljudem oči?

Rusko-japonska vojna.

Vojska na suhem.

V vojnih krogih se misli, da se bosta sovražni vojski na suhem sprijeli šele štiri tedne pozneje, ko bodo Japonci vso svojo silo 200.000 mož zbrali v Tuganu in Genzanu. Glavne utrdbe imajo Rusi na reki Jalu. Ruska vojska je razpostavljena v nepretrgani vrsti od Mukdena do reke Jalu, da ji ni mogoče priti za hrbet.

General Saharov je dejal, da bo Rusija zbrala v Mandžuriji najmanj 400.000 mož. Predno vsi ti tisoči ne bodo zbrani na bojišču, se ne bo zgodilo nič posebnega. Če imajo tudi Japonci sedaj nekaj prednosti, jim Rusi pripravijo velika presenečenja.

Japonci prodirajo sedaj z veliko naglico v Mandžurijo. Tako se glase najnovejša poročila. Ta hitrica je za Japonce jako nevarna,

Listek.

Občinska seja.

(Napisal Iv. Baloh.)

(Konec.)

»Skoro do goldinarja so ga licitirali pri dražbi ranjkega gospoda župnika«, je rekel Miha, »saj veš, vsakdo bi ga rad imel za spomin na gospoda. Bog jim daj dobro! Pa je res pripraven, poglej, na eni strani je črnilo, na drugi pa sipa. Zato sem ga pa kupil za občinsko pisarno.«

Ko so se tako pogovarjali, je vstopil Francelj. Nič ni dejal, klobuk je vrgel v kot ter se vsedel na konci mize. Tam je vedno sedel on, ker je bil navadno zapisnikar. Zlan se je izgovarjal, da je že star in da ne vidi dobro, Tomaževc pa, da se mu preveč roke tresejo, torej ni preostalo drugega, kot da je za pero prijel ter pisal zapisnik Firtahov Francelj.

»No, bomo pa začeli«, je rekel župan Miha. »Barakar je šel na semenj, ga ne bo, bomo pa kar sami naredili.«

»Kaj pa je takega?« vpraša Tomaževc.

»Tako je, možje«, je začel Miha. »Glavarstvo zahteva, da mora imeti vsaka vas nočnega čuvaja, da bomo varni pred ognjem

in tatovi. Tako je! Doslej smo bili v vedni nevarnosti, hiše so lesene in če ogenj nastane, bo vsa vas pogorela. Strašno bi bilo ponoči. Tako je možje, kaj mislite?«

Za nekaj časa je nastala tišina. Zlan je podprl svojo glavo še z drugo roko, Tomaževc je spustil iz pipe močan kolobar dima, Francelj je pa mirno gledal pred se.

»No, kaj misliš, Zlan?« vpraša Miha.

Zlan se je naslonil na zid in rekel:

»Dobro bi bilo, saj tako vedno slišimo kaj slabega? A kje ga pa bomo dobili?«

»Kje ga bomo dobili«, je vmes posegel Tomaževc, »kar starega Sepa vzemimo, ta še po dnevi nič ne vidi.«

Vsi so se zasmejali razun župana.

»Ali pa Buzeljnovoga Martina«, je rekel Firtahov Francelj z neko škodoželjnostjo.

In vsi so se še bolj zasmejali.

»Ta pa ta«, je rekel Zlan, »ki ni nikdar trezen.«

»Kdo ga bo pa plačeval?« je vprašal Tomaževc.

»Kdo? občina!« je rekel z močnim glasom Francelj.

»Kako pa, saj imamo že itak visoke dolžade«, mu je odgovoril Tomaževc.

»Ali pa«, je hotel pomirjevalno uplivati župan Miha, »ko bi vsaka hiša skrbela za eno noč po vrsti.«

»Kaj še«, je ugovarjal Tomaževc, »še te skrbi bomo imeli.«

»Pa res«, je pritrdil Francelj, »ali bom šel jaz, ki sem truden, ali bodo šli otroci?«

»Jaz že ne grem«, je pristavil Zlan.

»Dežela naj ga plača in najame, saj tudi davke pobira, naj pa še za nas skrbi«, je rekel odločno Firtahov Francelj. »Zakaj pa smo kmetje, ali samo za davke plačevati? Le povej Miha sosedom, da bodo vsak eno noč hodili po zimi na mralo, kaj bodo rekli! In čuvaja hočejo imeti, kdo ga bo pa plačeval? Občina že ne, saj moramo že toliko občinskih revežev podpirati, da je groza. Most bo treba na Krotniku popraviti, kje bomo pa denar dobili?«

»Res je tako«, mu je pritrdil Tomaževc.

Županu je bil ta prepir zelo neljub. Ravno prav je prišla žena in je rekla:

»Miha, pojdi no malo ven, hlapec je pri-gnal kravo iz semnja, pa se ga je tako nabral, da je strah.«

Župan je vstal in šel.

Sami trije so bili.

»Tomaževc, če z menoj potegneš«, je dejal bolj tiho Francelj, »ti dam v nedeljo za pol litra.«

»Saj veš, da bom, misliš, da bom res hodil pozimi ponočnjake preganjat?«

Tako je rekel Tomaževc. In živahno sta

ker nimajo niti na Koreji izkrcane vse svoje armade. Doslej so Japonci prepeljali na Korejo tretjino svoje armade. Najbrže nameravajo Ruse napasti ali ob reki Jalu, ali pa priti ruski armadi za hrbet pri Mukdenu. Verjetno pa je tudi, da bodo Japonci izvršili napad na obeh krilih in obenem skušali izkrcati svoje vojaštvo zapadno od Port Artura, katerega v obče nameravajo oblegati in napasti. V vojnih krogih pa prevladuje prepričanje, da je zavzetje Port Artura popolnoma izključeno.

Da bi bili Japonci zavzeli Takusan med Daljnimi in Vitsju ter prodrli že do Fengvangčenga v Mandžuriji, se od nobene verodostojne strani ne potrjuje. Preko Jalu pač Japonci niso prišli tja, ker je Jalu dobro utrjena. Ako je torej ta vest resnična, so se morali izkrcati na zahodnem delu reke Jalu na polotoku Liaotung. To pa je mogel biti samo en oddelek japonske armade, ki bi imel skoro gotovo samo namen podkuriti mandžurijsko prebivalstvo proti Rusom in počakati, da ostala japonska armada prodre preko reke Jalu. Rusi se v resne boje z Japonci nikakor ne bodo spuščali, dokler ne bodo imeli nad Japonci velike premoči.

Boji na morju.

Rusi v zadnjem hipu marljivo delajo, da utrdijo in založe z živežem Port Artur in okolico ter tako dohite ono, kar so zamudili. Iz Čfu poročajo, da na tisoče delavcev dela na utrbeh v Port Arturu in Daljnem, da zgrade nove nasipe. Kjer je polotok najozji, tam postavijo menda na stotine topov. Čez Niučvang prihaja velika množina živil in hrane za konje po železnici, ki jih nakupujejo Rusi po Kitajskem. Vhod v pristanišče je prost. Posrečilo se jim je »Retvizana«, ki je zaviral velike oklopnice, da niso mogle iti skozi vhod, prepeljati v pristanišče. Od morskane strani se ni mogoče polastiti trdnjave. Sploh je pa od vseh strani zelo dobro utrjena. V trdnjavi je nakopičenega do 200.000 ton premoega.

O polnoči med 9. in 10. sušcem so prišle pred Port Artur spet sovražne ladje, bilo jih je štirinajst. Ruski topovi so pridno streljali. Ko so pa ruske torpedovke zadele skupaj s sovražnikom, je isti odplul. Proti jutru so poslali torpedovke za sovražnikom, ki so ga opazile in ob osmi uri se je spet začel bojni ples.

Šest ruskih torpedovk je srečalo sovražno brodovje torpedovk, katero so spremljale križarke. Prišlo je do boja. Ruska torpedovka »Vlastin« je spustila torpedo in zadela sovražno torpedovko, ki se je potopila. Ruske

govorila oba, zabavljala čez gospodo, glavarja, najbolj pa čez župana samega.

Zlan pa je vzel mirno izza zapečka neko staro število »Domoljuba« ter je ravnokar zvedel, da so laškega kralja Umberta v Monzi ustrelili.

Mejtem je prišel župan Miha nazaj še bolj razjarjen kot je bil prej.

»No, kako mislite, možje«, jih je vprašal.

»Tako, da tega pri nas ne potrebujemo«, je rekel nekoliko odločno Tomaževc.

»Kako pa ti misliš, Zlan?« je vprašal Miha nekako milotožno svojega zvestega prijatelja.

»I tako kakor drugi«, je rekel Zlan.

»Kako, moraš povedati, da ali ne!« ga je opomnil Francelj.

In Zlan bi najraje vsem ustregel, pa se je še revež malo raztresel, ko je bral časopis in ni več prav dobro vedel, za kaj se je šlo. Za Francelja ni dosti maral, ker se mu je zdelo, da preveč govori, zato je rekel:

»Tako naj bo, kot je dejal Tomaževc.«

Te besede so župana nekoliko zbudile. Celo on ga je zapustil.

»Bomo pa spisali zapisnik«, je silil Francelj.

»Le«, je pristavil župan.

In Francelj je spisal zapisnik, da občina ne more imeti nočnega čuvaja, ker

ladje so se umaknile proti pristanišču. Na povratku je bila poškodovana torpedovka »Sterebugšija«, ki se je začela potapljati. General Makarov je to opazil in plul z »Novikom« in »Bojanom« na pomoč, a bilo je že prepozno, ker je pet sovražnih križark »Sterebugšija« že vzelo v sredo, in ni ga bilo več mogoče rešiti.

Od 9. uri je začelo sovražno ladjevje, obstoječe iz 14 ladij, iz velike daljave streljati na trdnjavo. Ladjam niso prizadeli velike škode. Bombardiranju so odgovorili iz trdnjave vsi topovi. Moštvo je na vseh ladjah kazalo občudovanja vredno hladnokrvnost. V delavnicah se ni delo prekinilo. Le Kitajci so plašno letali semintja. Sovražno križarko, »Takasavo« so močno poškodovali, če se je potopila se ni moglo videti, ker so Japonci streljali iz daljave 10 kilometrov.

Natančneje poročilo o napadu iz Port Artura pravi: Bombardiranje je največ škode napravilo v novem mestu. Ena granata se je razpočila pred hišo pravdnika Sidurskega ter je hčeri polkovnika bar. Franka odtrgala glavo. Neka druga gospodična je bila težko poškodovana na desni strani prs, ter je kmalu nato med groznimi bolečinami umrla. Bil je še ubit neki Kitajec, neki kočijaž in več Kitajcev je bilo ranjenih. Dobro se je opazilo, da je bila neka japonska oklopnica zadeta od kroglice in se takoj počasi oddaljila. Kanonada je bila silna. Ob tri četrt na 1. uro je grom potihnil. Splošno moramo reči, da napad ni imel trohico nameravanih uspehov.

Koreja.

»Novoje Vremja« piše: Položaj v Koreji je še vedno nejasen. Vse brzovjavke, ki prihajajo iz prestolnice nesrečnega cesarja Li-Hsi, morajo skozi roke žoltorokih Japoncev, ki puste poročati le to, kar je ugodno njihovi stranki. O razmerju Koreje imamo zdaj troje vesti: Najprej so poročali, da je Japonska kar proglasila Korejo za svojo. Potem so poročali, da sta Koreja in Japonska sklenila le zvezo v medsebojno brambo. Tretja japonska vest je pa, da hočejo Japonci le reformirati korejsko upravo, da se pa korejska vojska ne bo borila proti Rusom. Vest pa, v katero ne verjamemo, je ta: Japonska je storila veliko napako, ko je prekršila nepristranost Koreje. Ko bi bila Japonska omejila bojišče le na morje in na Mandžurijo, bi bila vojska dolga in težka za Ruse. A ker je storila krivico Koreji, je dala tudi naši armadi prosto pot v Korejo.

ima premalo dohodkov. Firtahov Francelj je spisal in se prvi podpisal. Bil je zadovoljen. Vzel je klobuk, voščil »Lahko noč« — in odšel.

Župan se je delal, kot bi ne bil slišal njegovih besedi in mu ni nič odgovoril. Miha se je podpisal in dal Zlanu. Zlan je prijel pero v roke in začel pisati.

»Le podpiši se«, mu je rekel Tomaževc, »ta čas pa grem jaz lahko še po tobak.«

In res, ko je prišel Tomaževc od soseda nazaj, je Zlan naredil ravno zadnjo piko k svojemu imenu.

Podpisal se je tudi še Tomaževc.

Zlan je vzel iz pisalnika posodico in stresel oziroma hotel stresti sipe, pa je prijel pomotoma za črnilo ter ga je precej zlij po poli.

»Kaj si pa naredil?« je zaklical Tomaževc.

»E. se bo pa posušilo«, jih je potolažil župan Miha, vzel polo ter jo dal na peč.

Zlan in Tomaževc sta se poslovila in odšla. Skozi vrata pa je smuknil rujavi muc ter zletel iz dvorišča naravnost gori za peč in pritisnil na polo spomine vseh svojih štirih neznih tačic

Tako se je vršila in končala občinska seja v Plavškem Rovtu meseca junija leta 19 . .

Sl. L.

Slovenski stariši, dajte študirat nadarjene sinove svoje!

Naval tujih, našemu narodu skrajno sovražnih uradnikov je vedno večji v naše slovenske kraje. Marsikje pri nas ni enega Slovenca v tem ali drugem uradu. Največ je temu krivo pomanjkanje naših ljudi. Premalo slovenskih sinov gre študirat. V vseh stanovih je že pomanjkanje. Tako nam primanjkuje duhovnikov, marsikje bi treba bilo dveh dušnih pastirjev, pa škofijstvo ne more dati duhovnega pomočnika, ker je premalo duhovnikov. Občutno je pomanjkanje učiteljev; šole pa naraščajo in število razredov se vedno množi. Pri sodnijskih, davkarskih in finančnih uradih pa že posebno primanjkuje naših ljudi. Nimamo inženjerjev, stavbenikov in podjetnikov; vse službe, ki kaj nesejo, so v rokah naših sovražnikov, ki lačni naše zemlje in naših zakladov prihajajo celo s Pruskega k nam.

Kje naj iščemo pomoči v tem oziru? Pri vas, slovenski stariši. Ako imate nadarjene sinove — in takih je, hvala Bogu, mnogo — dajte jih v šole, privoščite jim boljsega kruha za bodočnost. In pot vam je odprta na vse strani. Lahko pošljete sinka v gimnazijo, če hočete imeti duhovnika, profesorja, zdravnika, odvetnika ali sicer imenitnega gospoda. Vseh teh nam je treba — slovenskih! Manj stroškov bo — če ne zmorete večjih — ako daste sina na učiteljsko, da postane kedaj vrl učitelj in vzgojitelj narodov. Primeroma z malimi stroški lahko pripomorete sinu do lepe službe, če ga pošljete v vinorejsko šolo ali v Maribor ali še boljše na Grm pri Novem mestu. Ta ali drugi ima posebno veselje do risanja, slikanja. Tak naj bi obiskoval višjo obrt na šoli v Ljubljani ali v Gradcu. Marsikdo pride lahko do stalne službe tudi, če je izvršil vsaj štiri gimnazijske razrede. Krvavo nam je treba tudi zavednih narodnih trgovcev. Če se prej ko slej — silno je želeli — ustanovi v Ljubljani višja trgovska šola, bo se opdi lahko marsikak mladenič izobrazil v večšega in zavednega trgovca. Mnogo je starišev, ki imajo toliko premoženja, da lahko vzdržavajo sami svojega študenta. Veliko več pa je takih, ki potrebujejo podpore. In te se še vedno dobi. Priden dijak najde vedno kaj dobrih src. Naše dijaške kuhinje preskrbujejo veliko dijakov s hrano opoldne. Zjutraj in zvečer pa se še shaja tako ali tako: če več ni, pa je dober tudi kosček kruha. Velika pomoč našim dijakom bo »Dijaški dom« v Celju, ko bo otvorjen. Treba bo misliti na ustanovitev enakih domov tudi v Mariboru in v Ptujju.

Čez pol leta se bodo zglasovali za šole novi učenci. Stariši, ki imate sposobnega fantka, posvetujte se z duhovniki in učitelji, da ga v bodočih mesecih pripravijo na vsprejmo skušnjo ali da ga sploh usposobijo za vsprejem v to ali ono šolo, v katero bi radi dali sina. Radi vam bodo to storili. O koliko so si v tem oziru že pridobili zaslug mnogi duhovniki, mnogi učitelji! V Negovi, pozneje pri Sv. Benediktu v Slov. gor. je učiteljeval sedaj vpokojeni nadučitelj Bregant, ki je imel posebno veselje s tem, da je prav mnogo nadarjenih dečkov pripravil in spravil v šole. V raznih lepih službah se nahajajo že njegovi bivši učenci pa se ga še vedno hvaležno spominjajo. Zato pa rodoljubni dušni pastirji in učitelji, storite vse, kar je v vaših močeh, da bo letošnje jesen tudi iz tistih župnij prišlo kaj naših sinov v šole, od koder že leta in leta ni bilo nobenega dijaka. Vsaka župnija potrebuje duhovnikov, potrebuje učiteljev, naj si jih torej tudi nekaj sama vzgoji.

Seveda je treba veliko truda, da se pride do boljsega kruha, do dobre službe. Ker pa Slovenci moramo ravno tako plačevati davek in nositi druga državna bremena, čemu bi pa boljši kruh privoščili na naši zemlji tujcem in svojim sovražnikom?! Slovenska zemlja Slovincem! Prej ne smemo